

SMART-КОНТРАКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Гордієнко К.Ю.

*Науковий керівник: Солодовнік О.О., д.е.н., професор
Харківський національний університет будівництва та архітектури*

Соціально-економічний розвиток будь-якої країни значною мірою визначається обсягами і темпами зростання інвестицій. Важливу роль у реалізації інвестиційної політики держави відіграє будівельна галузь, яка забезпечує розширене відтворення основних засобів усіх галузей національної економіки та соціальної сфери. Тому в сучасних кризових умовах, що характеризуються зростанням невизначеності та ризиків провадження господарської діяльності внаслідок поширення пандемії COVID-19, актуалізується завдання підвищення рівня фінансово-економічної безпеки (ФЕБ) будівельних підприємств.

У найбільш загальному сенсі фінансово-економічна безпека підприємства – це сукупність економічних відносин пов'язаних з управлінням діяльністю підприємства спрямованих на досягнення поставлених стратегічних цілей шляхом використання різних методів захисту від деструктивного впливу на нього внутрішніх і зовнішніх чинників загроз та небезпек [1]. Відтак, ФЕБ є основним фактором функціонування та розвитку будівельного підприємства, а досягнення її високого рівня потребує визначення конкретних стратегічних цілей, застосування відповідних захисних механізмів та ефективної взаємодії з іншими суб'єктами у процесі реалізації заходів щодо попередження та мінімізації деструктивного впливу загроз. Оскільки сфера будівництва нерозривно пов'язана з платежами та контрактами, тому для зростання рівня ФЕБ будівельних підприємств важливо впроваджувати заходи щодо підвищення ефективності функціонування не тільки виробничої й техніко-технологічної складових, а й фінансової, правової та інформаційної.

На сьогодні існує безліч технологій, які застосовуються для забезпечення ФЕБ підприємства. Їх особливістю є використання програмного забезпечення яке здатне оптимізувати процес обробки інформації. Внаслідок того, що цей процес є автоматизованим, є більша ймовірність уникнути помилок та підвищити якість інформації, що, у свою чергу, є основним фактором підвищення ФЕБ підприємства.

Одним із сучасних та надійних інструментів забезпечення виробничо-господарської діяльності будівельних підприємств є технологія smart-контрактів. Такі контракти являють собою цифровий протокол для укладення та підтримки комерційних контрактів підприємств безпосередньо за допомогою технології блокчейн. Кожен вузол smart-контрактів містить всю необхідну інформацію про договірні документи і умови, за яких такий договір буде виконаний. Через те, що smart-контракти є комп'ютерним алгоритмом, робота цієї концепції базується на принципі “якщо/то”, тобто за виконання певних умов зазначених у договорі за цією схемою буде слідувати виконання фінансових зобов'язань.

Smart-контракти спрощують відносини купівлі-продажу, оскільки в контракті прописані умови й верифікація операції, тобто відповідність продукту правилам, стандартам і сертифікації. У разі неякісного товару постачальник не отримує коштів або з нього стягується штраф за поставку неякісного продукту. Завдяки “розумним” контрактам можна відстежити весь ланцюжок постачань товару в реальному часі, тобто записів переміщення товару від виробника до полиці магазину. Smart-контракти дають змогу контролювати свої дані, цифрові активи та репутацію, розголошення даних контрагентам, зберігати прописані умови контракту в розподіленому реєстрі без будь-якої можливості будь-ким їх змінити [2]. Через свою направленість smart-контракти можуть виконувати такі функції: керувати домовленостями між користувачами; зберігати інформацію про діяльність з партнерами; функціонувати як рахунки з декількома підписами. Завдяки цьому оплата може здійснюватися лише коли всі сторони погодилися на зазначені умови. Контракти на блокчейні мають наступні атрибути завдяки чому забезпечується їх безпека використання: використання методів електронного підпису на основі відкритих та приватних ключів, доступних двом або більше сторонам угоди; наявність приватного децентралізованого середовища, в якому пишуться ці контракти і яке підтримує ввід та вивід інформації з цифрового носія на матеріальний [3].

Враховуючи зазначене, можна визначити такі основні переваги використання smart-контрактів у діяльності будівельних підприємств: швидкість, завдяки автоматизованому коду smart-контракту, на опрацювання якого витрачається набагато менше часу, ніж на роботу з паперовими документами; ізолюваність, завдяки автоматизації цього процесу контракти будуть відповідати лише тим умовам які зазначені на програмному рівні; детермінованість, тобто зазначені умови будуть кожного разу видавати однакові результати на ввідні дані; зникає потреба у посередниках для укладання угоди, що робить цей процес більш прозорим та безпечним.

Отже, на підставі проведеного дослідження можемо констатувати, що smart-контракт доцільно розглядати як інструмент комплексної дії щодо підвищення рівня виробничої, техніко-технологічної, фінансової, правової та інформаційної складових ФЕБ підприємств будівельної галузі.

Література:

1. Чередниченко А. О. Організаційно-економічне забезпечення управління інформаційною безпекою підприємств будівельної галузі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата економ. Наук. ХНУМГ ім. О.М. Бекетова. Харків, 2016. 21 с.
2. Россоха В. В., Петриченко В. В. Формування контрактних відносин у молокопродуктовому підкомплексі на засадах технологій «блокчейн» і smart-контрактів. *Маркетинг і ринкові відносини*. 2019. №79. С. 133-140.
3. Бойко Л. А. Аналіз впровадження технології блокчейн в фінансовій сфері України. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/30453>.